

Таким чином, адміністративно-правовою нормою: є передумовою існування адміністративного процесуального права, її слід розглядати, насамперед, як первинний фактор усієї адміністративної процесуальної системи; норми адміністративного процесуального права, як і норми інших галузей права, виконують функції регулятора відповідних суспільних відносин; вони відрізняються від інших галузей права тим, що предметом їх регулювання є суспільні відносини щодо реалізації та захисту прав і законних інтересів фізичних чи юридичних осіб, а також держави у сфері публічного адміністрування; це правило поведінки, що набуває якостей нормативності і загальнообов'язковості в чітко встановленому порядку.

Список використаних джерел:

1. Адміністративне право України: підручник: за заг.ред. д.ю.н., проф. Коломоєць Т.О. – Київ: «Істина», 2008. – 500 с.
2. Адміністративне право України: підручник / за заг. ред. Т.О. Коломоєць. – К.: Істина, 2010. – 480 с.
3. Административное право Украины: учебник / Под общ. ред. С.В. Кивалова. – Х.: Одиссей, 2004. – 880 с.
4. Битяк Ю.П. Адміністративне право України: підручник. – Київ: Юрінком Інтер, 2005. – 180 с.
5. Теорія держави і права : [термінологічний словник] / [Пихтін М.П., Галуцько В.В., Новіков М.М., Новікова М.М., Онищук О.О.]; за заг. ред. В.В. Галуцька. – Херсон : ХЮІ ХНУВС, 2011. – 137 с.
6. Адміністративне право України : Академічний курс: [підручник для студ. юрид. спец. вищих навч. закл.] : [у 2 т.] / [Авер'янов В.Б., Битяк Ю.П., Зуй В.В. та ін.] ; голова ред. кол. В.Б. Авер'янов. – К.: Юридична думка, 2004.– Т. 1 : Заг. частина. – 591 с.

Мотовиловець О.О.

студент,

Національна академія Служби безпеки України

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ЯК ГАРАНТІЯ ДОТРИМАННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ НА ІНФОРМАЦІЮ

У сучасному світі співвідношення інформаційної безпеки і прав людини набуває особливої актуальності. В українському законодавстві поняття «інформаційна безпека», як правило, розкривається через «стан захищеності життєво важливих інтересів особистості, суспільства і держави» [1].

У США і ЄС визначення «інформаційна безпека» зв'язується з правовими принципами конфіденційності, цілісності та доступності інформації та інформаційних систем. Реалізація даних принципів дозволяє забезпечити баланс інтересів між різними сторонами правовідносин, виступаючи, таким чином, гарантією прав людини. Вплив сучасних технологій проявляється насамперед у сфері особистих прав, серед яких особливе місце займає право на недоторканність приватного життя. З одного боку, в якості гарантій права на недоторканність приватного життя виступають заходи, безпосередньо спрямовані на захист даного права. З іншого боку, при встановленні обмежень права на недоторканність приватного життя відповідні гарантії повинні

попереджати можливі зловживання. На додаток до принципів конфіденційності, цілісності та доступності вироблені спеціальні правові принципи захисту права на недоторканність приватного життя. Основними механізмами захисту права на недоторканність приватного життя, які знаходять вираз у даних принципах, є згода суб'єкта персональних даних на обробку персональних даних та його повідомлення про таку обробку. У той же час з розвитком інтернет – технологій дані механізми виявляються недостатніми для дотримання права людини на недоторканність приватного життя. Розвиток гарантій даного права здійснюється шляхом створення додаткових механізмів захисту конфіденційності, які виражені в пред'явленні специфічних вимог у сфері збору та обробки особистої інформації. Удосконалення технологій також призводить до появи нових загроз національній безпеці, інформаційній безпеці держави та інформаційній безпеці людини як однієї з її складових. Необхідність їх захисту стає підставою для обмеження права на недоторканність приватного життя. Відповідність обмежень цілям їх встановлення виступає гарантією прав людини і інформаційної безпеки людини. У державах з демократичними правовими режимами, як правило, встановлений пріоритет прав людини перед забезпеченням національної безпеки. Україна є однією з таких держав [2, с. 50].

В даний час проблема інформаційної безпеки стоїть ще гостріше, оскільки значно зросла роль накопичення, обробки і поширення інформації, зокрема, у прийнятті стратегічних рішень, збільшилася кількість суб'єктів інформаційних відносин і споживачів інформації. Інформація грає все більшу роль в процесі життєдіяльності людини. Про це свідчить хоча б той факт, що засоби масової інформації часто називають четвертою владою (поряд із законодавчою, виконавчою та судовою). В цілому, з кожним роком ми використовуємо більше електронних пристроїв, часом довіряючи їм свої секрети, свої матеріальну і фізичну безпеку. І навіть якщо ми живемо «по-старому», і намагаємося не користуватися продуктом високих технологій, прогрес сам наздожене нас, наприклад, у вигляді електронних посвідчень особи, банківських карт або мобільного телефону. А якщо ми не є ласим шматком для різного роду шахраїв, в силу свого можливо низького рівня добробуту, матеріального забезпечення, всеодно з'являється можливість контролювати нас і управляти нашим життям. Якщо ж ми люди досить сучасні і користуємося всіма або більшістю благами сучасних технологій, то за цієї умови нам просто необхідно бути підготовленим і озброєним проти загрози витоків і протиправного використання наших конфіденційних даних і особистої інформації. А також, не допускати маніпулювання, в шкodu нашим інтересам.

Таким чином, інформаційна безпека передбачає не тільки захист від інформаційної зброї, а й забезпечення конституційних прав громадян на свободу збору, поширення і отримання інформації (природно, з певними обмеженнями), на таємницю листування і т.д. Інтереси особистості в інформаційній сфері полягають у реалізації конституційних прав людини і громадянина на доступ до інформації, на використання інформації в інтересах здійснення не забороненої законом діяльності, фізичного, духовного та інтелектуального розвитку, а також у захисті інформації, що забезпечує особисту безпеку.

З розвитком технологій істотно збільшуються обсяги та швидкість обміну інформацією, розширюється спектр можливих способів її збору, обробки, надання та поширення. В результаті шкода, яка може бути заподіяна людині шляхом розкриття певної інформації або в зв'язку зі збереженням її в таємниці, також зростає. Дані процеси поглиблюють протиріччя, які викликані протиставленням принципів конфіденційності і доступності, права зберігати інформацію в таємниці і права доступу до такої інформації. Такі суперечності виникають як в приватно-правових, так і в публічно-правових відносинах.

У приватноправових відносинах відповідні суперечності виражені в тому, що для підтримки свободи вираження, свободи договору та підприємницької діяльності в умовах автоматизації бізнес процесів, впровадження комп'ютерних та інтернет-сервісів необхідне розширення можливостей доступу до особистої інформації та її подальшого використання для комерційних та інших організацій. В той же час зростання несприятливих наслідків для особистості в зв'язку з подібним використанням особистої інформації вимагає обмеження доступу до неї третіх осіб, контролю її використання і створення додаткових механізмів захисту права на недоторканність приватного життя [2, с. 53].

У публічно-правових відносинах все частіше використовуються спеціалізовані державні інформаційні системи, для повноцінного функціонування яких необхідно розширення повноважень органів влади в сфері обробки в автоматизованому режимі різного роду особистої інформації. Дані процеси поряд із заходами, які вживаються для забезпечення національної безпеки, призводять до формування в законодавстві обмежень права на недоторканність приватного життя. При цьому запобігання незаконного втручання в приватне життя і зловживань з боку органів влади стає одним з пріоритетних напрямків забезпечення інформаційної безпеки людини.

Таким чином, в умовах розвитку технологій забезпечення інформаційної безпеки виступає однією з найважливіших гарантій прав людини. В основі таких гарантій лежить дотримання принципів конфіденційності, цілісності та доступності інформації та інформаційних систем. Для забезпечення інформаційної безпеки особистості здійснюється вироблення спеціальних правових принципів захисту права на недоторканність приватного життя, а також додаткових механізмів його захисту, пов'язаних з встановленням специфічних вимог у сфері збору та обробки особистої інформації.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про основи національної безпеки» від 19.06.2003 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/964-15>
2. Туликов А. В. Обеспечение информационной безопасности как гарантия прав человека [Текст] / А. В. Туликов. //Право. – 2015. – № 2. – С. 50–60.